

1.	Nazwa kierunku	pedagogika specjalna [Special Education]
2.	Wydział	Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji
3.	Cykl rozpoczęcia	2025/2026 (semestr zimowy)
4.	Poziom kształcenia	studia jednolite magisterskie
5.	Profil kształcenia	ogólnoakademicki
6.	Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
7.	Kod ISCED	0111 (Kształcenie)
8.	Liczba semestrów	10
9.	Tytuł zawodowy	magister
10.	Ogólna charakterystyka kierunku i założonej koncepcji kształcenia	Studia jednolite magisterskie na kierunku Pedagogika specjalna pozwalają na kształcenie nauczycieli na wysokim poziomie z uwzględnieniem potrzeb współczesnego społeczeństwa i edukacji. Umożliwiają zdobycie interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu rozwoju człowieka, a także przyczyn i rodzajów niepełnosprawności oraz możliwości edukacyjnych i rehabilitacyjnych osób z niepełnosprawnościami. Pozwalają również na poznanie prawnych, teoretycznych i metodycznych podstaw edukacji włączającej oraz planowania, prowadzenia i ewaluacji zajęć prowadzonych w grupie uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Kształcenie kierunkowe uzupełnione jest modułami obszarowymi oraz ogólnodostępnymi modułami uniwersyteckimi oferowanymi dla wszystkich osób studiujących na Uniwersytecie Śląskim. Studia na kierunku pedagogika specjalna przygotowują absolwentów do wykonywania zawodu nauczyciela we wszystkich realizowanych formach edukacji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: włączającej, integracyjnej oraz przedszkolach i szkołach specjalnych. Przygotowują również pracowników placówek resortu rodziny, pracy i polityki społecznej (warsztatów terapii zajęciowej, domów pomocy społecznej, dziennych ośrodków wsparcia i innych – ukierunkowanych na opiekę i rehabilitację społeczną osób z niepełnosprawnościami). Uzyskane kwalifikacje są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Od III semestru osoba studiująca wybiera jedną z pośród oferowanych specjalności: edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną lub surdopedagogika z arteterapią. Zajęcia prowadzone są w języku polskim, a wybrane zajęcia prowadzone są również w języku angielskim.
11.	Informacje o związku studiów ze strategią uczelni oraz o potrzebach społeczno-gospodarczych warunkujących prowadzenie studiów i zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami	Program kształcenia na kierunku pedagogika specjalna jest zgodny ze Strategią rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2020-2025 obejmująca program działań strategicznych na lata 2019-2020 oraz kieruje się Misją przedstawioną w dokumencie przyjętym przez Senat UŚ w dniu 20 maja 1997 roku oraz przywołaną w Statucie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 28 maja 2019 roku, w którym wskazano także wartości, jakim hołduje społeczność Uniwersytetu, tj. 1. kształcenie oraz kształtowanie cnót intelektualnych i obywatelskich, w tym rzetelności, krytycyzmu, szacunku dla innych, poszanowania wolności i praw człowieka i obywatela; 2. wpływ na otoczenie Uniwersytetu, krzewienie wiedzy i wartości humanistycznych, przyczynianie się do rozwoju tego otoczenia z wykorzystaniem osiągnięć naukowych, dydaktycznych i artystycznych, a także współpracę z gospodarką, instytucjami publicznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Przyjęcie od roku akademickiego 2019/2020 nowych efektów kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, wdrożenia najnowszych standardów kształcenia nauczycieli oraz od roku 2023/2024 zmiana programu studiów zgodnego z Nową Koncepcją Studiów wynika z realizacji zadań określonych w Strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2020-2025, tj. - oferta dydaktyczna UŚ w dużej części spójna z priorytetowymi obszarami badawczymi, np. POB 1: Harmonijny rozwój człowieka – troska o ochronę zdrowia i jakość życia; (stan docelowy O6 Strategii). Absolwent kierunku, to nauczyciel pedagog specjalny kształcący i wychowujący uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz osoby dorosłe, które z różnych powodów doświadczają wykluczenia społecznego. Jego działalność służy włączeniu osób z różnymi deficytami społecznymi, zdrowotnymi, edukacyjnymi do harmonijnego

		funkcjonowania w społeczeństwie. - wkład w tworzenie atrakcyjnej oferty dydaktycznej dla studentów (stan docelowy T3 Strategii) Program kształcenia na kierunku pedagogika specjalna odpowiada następującym celom operacyjnym określonym w Strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2020-2025 obejmująca program działań strategicznych na lata 2019-2020: - kształcenie, cel 1.3: Opracowanie założeń kształcenia nauczycieli, - kształcenie, cel 1.6: Zwiększenie powiązania programów studiów z badaniami naukowymi stosowanymi poprzez współpracę z pracodawcami, w tym umożliwienie praktyk u tych pracodawców, - kształcenie, cel 1.8: Powiązanie oferty kształcenia z otoczeniem społeczno-gospodarczym, włączanie ekspertów zewnętrznych w realizację kształcenia. - kształcenie, cel 1.9: Zwiększenie umiejętności informatycznych studentów na wszystkich kierunkach studiów. - kształcenie, cel 4.3: Umożliwienie studentom nabywania umiejętności i doświadczenia poprzez rozwiązywanie problemów badawczych. - kształcenie, cel 4.4: Systematyczny przegląd innowacyjnych metod dydaktycznych na świecie.
12.	Specjalności	edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną [Education and Rehabilitation of Individuals with Intellectual Disabilities] surdopedagogika z arteterapią [Education of Individuals with Impaired Hearing with Arttherapy]
13.	Ogólna charakterystyka specjalności	<u>edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną</u> Specjalność jest adresowana do osób, które chcą zdobyć interdyscyplinarną wiedzę na temat etiologii, patomechanizmów i objawów niepełnosprawności intelektualnej. Wiedza naukowa i umiejętności zdobyte podczas praktyk zawodowych dają możliwość poznania najnowszych metod wychowawczych i terapeutycznych potrzebnych do monitorowania przebiegu procesu edukacyjno-terapeutycznego dzieci i dorosłych z tym rodzajem niepełnosprawności. Studenci specjalności edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną zdobywają szeroki zakres wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych umożliwiających im przeprowadzanie diagnozy osób z niepełnosprawnością intelektualną; ustalenie skutecznych metod i technik oddziaływań terapeutycznych wobec tych osób w środowisku rodzinnym, szkolnym, pozaszkolnym; podejmowanie czynności związanych z programowaniem, realizowaniem oddziaływań edukacyjnych i rehabilitacyjnych wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną. Studenci poznają najnowsze tendencje w zakresie edukacji, rehabilitacji i wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną. Studia na kierunku pedagogika specjalna o specjalności edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną kształtują pozytywne postawy wobec tej grupy osób oraz rozwijają potrzebę budowania takich postaw w społeczeństwie. Po ukończeniu studiów absolwenci przygotowani będą do pracy w charakterze nauczyciela pedagoga specjalnego w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim w przedszkolach i szkołach specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, pedagoga specjalnego prowadzącego zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, pedagoga specjalnego – terapeuty w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, rehabilitacyjnych i ośrodkach rehabilitacyjnych. Absolwenci, będą również mogli podjąć pracę w charakterze nauczyciela współorganizującego proces kształcenia integracyjnego w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, w placówkach integracyjnych, w placówkach z oddziałami integracyjnymi oraz w placówkach realizujących edukację włączającą. <u>surdopedagogika z arteterapią</u> Surdopedagogika z arteterapią to specjalność nauczycielska w ramach której studenci nabywają kompetencje dotyczące opieki, wychowania, kształcenia i terapii – zwłaszcza arteterapii do pracy z osobami niepełnosprawnymi, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością słuchową. Założenia ogólne kierunku, cele, formy organizacji zajęć, zakładane kompetencje (szczególnie w powiązaniu z potrzebami społecznymi i potencjalnymi miejscami / stanowiskami pracy) zostają ukierunkowane na pracę z osobą z dysfunkcją słuchu. W ramach specjalności (równolegle do nabywania i rozszerzania wiedzy i kompetencji ogólnohumanistycznych w tym także ogólnopedagogicznych, a także tych z zakresu ogólnych zagadnień pedagogiki specjalnej) studenci nabywają: • pogłębioną wiedzę dotyczącą niepełnosprawności słuchu, rozwoju, diagnozy, edukacji, terapii osób z niepełnosprawnością sensoryczną, ukierunkowaną na deficyty słuchowe; • rozszerzoną wiedzę o medycznych, psychicznych, społecznych i kulturowych mechanizmach funkcjonowania osób z

		niepełnosprawnością słuchową; •specjalistyczne kompetencje metodyczne (w tym także komunikacyjne); •umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego rozwojowi osób z niepełnosprawnością sensoryczną, ukierunkowaną na deficyty słuchowe; •specjalistyczne kompetencje użytkowania sztuki jako narzędzia terapii i rehabilitacji, osób z niepełnosprawnościami - szczególnie w pracy z osobami niedosłyszącymi i niesłyszącymi. Po ukończeniu studiów absolwenci przygotowani będą do pracy w charakterze nauczyciela pedagoga specjalnego w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością słuchową w przedszkolach i szkołach specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, pedagoga specjalnego prowadzącego zajęcia rewalidacyjne z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością słuchu, pedagoga specjalnego – surdopedagoga w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, rehabilitacyjnych i ośrodkach rehabilitacyjnych. Absolwenci, będą również mogli podjąć pracę w charakterze nauczyciela współorganizującego proces kształcenia integracyjnego w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, w placówkach integracyjnych, w placówkach z oddziałami integracyjnymi oraz w placówkach realizujących edukację włączającą. Będą przygotowani również do pracy z obszarze organizacji trzeciego sektora, specjalizujących się w pomocy i wsparciu osób z niepełnosprawnością narządu słuchu, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji zajęć i działań o charakterze arteterapeutycznym.
14.	Semestr od którego rozpoczyna się realizacja specjalności	3
15.	Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin naukowych lub artystycznych do których odnoszą się efekty uczenia się w łącznej liczbie punktów ECTS (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: • [dyscyplina wiodąca] pedagogika (dziedzina nauk społecznych): 100% surdopedagogika z arteterapią: • [dyscyplina wiodąca] pedagogika (dziedzina nauk społecznych): 100%
16.	Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	300
17.	Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: 41%, surdopedagogika z arteterapią: 39%
18.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich (lub innych osób prowadzących zajęcia) i studentów	edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: 153, surdopedagogika z arteterapią: 150
19.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dyscyplin w ramach dziedzin nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do	edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: 15, surdopedagogika z arteterapią: 18

	dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	
20.	Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać: - na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach naukowych lub artystycznych związanych z tym kierunkiem studiów; - na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne	edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: 288, surdopedagogika z arteterapią: 288
21.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: 19, surdopedagogika z arteterapią: 19
22.	Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	Praktyki zawodowe są integralną częścią programu studiów, realizowanego przez studentów na poszczególnych kierunkach, poziomach, profilach i formach studiów. Praktyki mają pomóc w skonfrontowaniu wiedzy zdobytej w trakcie studiów z wymaganiami rynku pracy, zdobyciu umiejętności przydatnych w zawodzie, poznaniu praktycznych zagadnień związanych z pracą na stanowiskach, do których student jest przygotowywany w trakcie trwania studiów. Praktyki mają oswoić studenta z profesjolektami właściwymi dla konkretnej branży oraz kulturą pracy. Zasady organizacji praktyk określa zarządzenie Rektora. Szczegółowe zasady odbywania praktyk z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych kierunków określa kierunkowy regulamin praktyk zawodowych, w szczególności: efekty uczenia się założone do osiągnięcia przez studenta podczas realizacji praktyki zawodowej, ramowy program praktyk zawierający opis zagadnień, wymiar praktyki (liczba tygodni godzin); formę praktyki (ciągła, śródroczna), kryteria wyboru miejsca odbywania praktyki, obowiązki studenta przebywającego na praktyce, obowiązki opiekuna akademickiego praktyki, warunki zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta oraz warunki zwolnienia w całości lub części z obowiązku odbycia praktyk. Liczbę ECTS i liczbę godzin określa plan studiów.
23.	Wymogi związane z ukończeniem studiów	Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów, uzyskanie poświadczenia odpowiedniego poziomu biegłości językowej w zakresie języka obcego oraz uzyskanie pozytywnych ocen pracy dyplomowej. Warunkiem ukończenia studiów jest złożenie egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych potwierdzający uzyskanie kwalifikacji odpowiedniego stopnia. Szczegółowe zasady procesu dyplomowania oraz wymogi dla pracy dyplomowej określa Regulamin Studiów oraz regulamin dyplomowania.